І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXI. No. 227. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЦЕНТІВ 20 CENTS СУБОТА, 14-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1974 Ч. 227. VOL. LXXXI.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО" ВІДПОВІДАЄ „УБОЛІВАЛЬНИКАМ" ЗА МОРОЗА В УКРАЇНІ

Ню Йорк. — У відповідь на статтю Зиновії Франко під назвою „Без вас обійдемось!", надруковану в „Літературній Україні", органі Правління Спілки Письменників України з 26-го листопада ц. р., Об'єднання Українських Письменників в Еміграції „Слово", за підписом свого секретаря Остапа Тарнавського, вислало до редакції „Літературної України" датованого 6-го грудня листа, який говорить сам за себе. В листі сказано:

ЛИСТ ОУП „СЛОВО"

Редакції
„Літературної України"
в Києві

Саме отримав число „Літературної України" — органу Правління Спілки Письменників України з 26 листопада 1974 р. і з великою увагою читав статтю З. Франко під назвою „Без вас обійдемось!" Мушу виявити: стало відрадніше. Нарешті! Нарешті, після майже п'яти років хтось в Україні заговорив про справу Валентина Мороза. Після майже п'яти ронів в'язничної муки В. Мороза публічна опінія в Україні устами З. Франко визнає, що „вирок В. Морозові був досить суворий" та й що „пройшов немалий час як для покарання". Щоб усвідомити цю суворість вироку і довгого часу покарання, треба було аж зрушення світової публічної опінії, із зверненнями до відповідальних за долю світу провідників, включаючи президентів і прем'єр-міністрів окремих держав.

Треба запевнити всіх тих, які „щиро — як пише З. Франко — уболівали" за В. Мороза в Україні, що ми тут на еміграції не робили були б ніяких заходів, якщо б були бачили, що такі заходи для полегшення долі В. Мороза зробили ті, які „щиро уболівали за нього" в Україні. І не треба підказувати якихось вигаданих зло-намірів гальванізації, справді всім остогидлої, холодної війни. Нас, просто, до глибини потряс крик розпуки дружини В. Мороза — Раїси, яка зважилась гукнути на весь широкий світ: рятуйте мого чоловіка перед смертю, рятуйте батька мойого малолітнього сина! Цей крик розпуки залишеної й осамітненої жінки і матері зрушив наше сумління і тому ми звернулися до двох світових організацій: Амнесті Інтернешенел і Інтернешенел ПЕН з проханням допомогти рятувати Валентина Мороза.

Чому ж цього перед нами не зробили в Україні ті, які — як пише З. Франко — „щиро уболівали" за В. Мороза? Чому не подала преса в Україні, а з нею і цей орган Правління Спілки Письменників України про те, що Амнесті Інтернешенел вислало аж дві телеграми до генерального секретаря комуністичної партії СРСР Леоніда Брежнєва з проханням вглянути у справу засудження В. Мороза? Та ж Амнесті Інтернешенел — це міжнародна гуманітарна організація, що однаково ставала і стає в обороні переслідуваних за вільну думку діячів у всіх країнах, де такі переслідування заіснували, і преса в СРСР, а в тому і преса в Україні, часто подавала про інтервенції цієї організації в обороні засуджених у Південному В'єтнамі, чи в Чіле, чи в інших диктаторських країнах, а не мала відваги подати про ближчу їй справу В. Мороза. Чому ж ця преса не подала, що Інтернешенел ПЕН поставив кандидатуру Валентина Мороза на почесного члена цієї міжнародної спілки письменників, що її членами є також письменники-комуністи, що в її конґресах беруть участь і делеґації письменників комуністичних країн? Чому ж ця преса не подає, що президент найповажнішого і найбільш авторитетного в науковому світі американського університету — Гарвардського Університету в Кембрідж запросив Валентина Мороза на викладача історії в цьому університеті? Всі ці відомості зовсім не сприяють гальванізації холодної війни, але навпаки: вказують тут і вказували би в СРСР, а в тому і в Україні, на співдію і гуманне зрозуміння людини для людини в різних країнах нашої землі.

Крик розпуки, що його підняла покривджена дружина і мати не знайшов співчуття в тих, які — за З. Франко — „щиро уболівали" за В. Мороза в Україні. Цей крик розпуки знайшов відгук у людей доброї волі у всьому світі, сколихнув сумлінням всього світу і тому справа Валентина Мороза стала світовою і такою залишиться й увійде в історію.

Виклик З. Франко, що послужив назвою для її статті: „без вас обійдемось!" збуджує сумнів і недовір'я. А що ж задумують тепер зробити всі ті, які „щиро уболівали" за В. Мороза, коли так відважно устами З. Франко кличуть: „без вас обійдемось"? Преса не подає нічого, що вони зробили, роблять, чи задумують зробити для рятування життя В. Мороза. А воно, оце людське життя, крайньо загрожене. Ось останнє звернення Раїси Мороз і до Амнесті Інтернешенел, і до Інтернешенал

(Закінчення на стор. 2-ій)

Конґресмен Джаймо вніс резолюцію в справі порушування людських прав в Україні

Вашингтон. — Демократичний конґресмен Роберт Н. Джаймо, який у Палаті Репрезентантів заступає 3-тю виборчу округу в стейті Коннектикат, у листі із 2-го грудня ц. р. повідомив проф. Івана Телюка, заступника голови Нюгейвенського Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, що він 19 листопада вніс в Палаті Репрезентантів резолюцію ч. 684 такого змісту:

„Вирішено Палатою Репрезентантів (з погодженням Сенату), що бажанням Конґресу є, щоб Президент, діючи через амбасадора ЗСА до Об'єднаних Націй, зробив всі потрібні старання, щоб питання порушення людських прав в окупованій совєтами Україні було поставлене на порядок денний Організації Об'єднаних Націй".

У листі до проф. Телюка, а також у листі того самого змісту до д-ра Михайла Сніґуровича, голови Відділу УККА в Ню Гейвені, конґресмен Джаймо пише, що одержав запевнення від конґресмена Томаса Е. Морґена, голови Комісії для закордонних справ у Палаті, що цій резолюції „буде надана вся можлива увага".

КОНҐРЕС ПРОГОЛОСУВАВ ПОШИРИТИ ДОПОМОГУ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ

Вашингтон. — У четвер, 12 грудня, обидві Палати Конґресу схвалили законопроєкти, які призначують значні суми грошей на створення нових масових публічних праць, що зменшило б число безробітних, а також проголосували поширити безробітну допомогу на кілька мільйонів робітників, які досі цієї допомоги не могли одержувати. Сенат 79-ма голосами проти 13-ох рішив призначити 4 більйони долярів на створення 530,000 нових публічних праць протягом наступного року, а Палата Репрезентантів 322-ма голосами проти 53-ох проголосувала призначити 2 більйони долярів на створення 300,000 нових праць. Законопроєкти тепер підуть до спільної комісії обох Палат Конґресу для полагодження розбіжностей.

Того самого дня Палата Репрезентантів 374-ма голосами проти 2-ох проголосувала продовжити на 13 тижнів час тривання безробітної допомоги для тих осіб, які вже вичерпали цю допомогу. Сподіваються, що подібний законопроєкт буде схвалений Сенатом за кілька днів. Якщо Сенат таки схвалить цей законопроєкт, а президент Форд підпише його, то час тривання безробітної допомоги в деяких стейтах буде продовжений до 39 тижнів, а в деяких до цілого року.

Юридична Комісія схвалила номінацію Рокефеллера

Вашингтон. — У четвер, 12 грудня, Юридична комісія Палати 26-ма голосами проти 12-ох схвалила номінацію Нелсона Рокефеллера на пост віцепрезидента ЗСА. Всі 17 республіканських членів Комісії голосували за затвердженням колишнього губернатора Ню Йорку на другий найвищий пост в уряді ЗСА, а 12 із 21 демократичних конґресменів голосували проти. Справа номінації Рокефеллера тепер буде розглянута цілою Палатою Репрезентантів, правдоподібно в четвер, 19 грудня. Думають, що остаточне голосування в Палаті відбудеться в п'ятницю, 20 грудня. Як відомо, Сенат ще у вівторок, 10 грудня, 90-ма голосами проти 7-ох схвалив цю номінацію.

В листопаді сповільнився зріст у гуртових цінах

Вашингтон. — Департамент праці повідомив, що протягом листопада гуртові ціни зросли в загальному тільки на 1.2 відсотка, тобто на вдвоє менше ніж протягом жовтня. Речники цього Департаменту також заявили, що листопадовий зріст в гуртових цінах є одним з найнижчих за цілий рік. Ряд чільних економістів вказує на дуже відрадний факт, що зріст в гуртових цінах на індустріяльні продукти був найменший за останніх 13 місяців. Вони також зазначують, що 3.4-відсотковий листопадовий зріст в гуртових цінах на харчові продукти та на корм до великої міри відзеркалював надмірні підвишки в цінах на цукор, а в грудні ціни на цукор вже дещо обнизилися. Таким чином, хоча деякі роздрібні ціни далі продовжують зростати, то економісти твердять, що сповільнення зросту в гуртових цінах вказує, що інфляція таки сповільняється. Пресовий секретар Білого Дому Рон Нессен заявив, що президент Форд дуже задоволений звітом Департаменту праці та прогнозами економістів. Між іншим, економісти Бизнесової Ради, яка включає чільних провідників індустрії, твердять, що в останньому кварталі 1975-го року інфляційна стопа впаде до 6-відсоткового рівня із теперішнього 12-відсоткового.

Київський „Перець" напастує МекМастер університет за влаштування конференції на тему сучасної України

Київ. — Українсько-совєтський гумористичний журнал „Перець" ч. 22 з листопада цього року аж цілу сторінку присвятив нещодавній науковій конференції, що відбулася на університеті МекМастер в Гамільтоні, Канада, та яка була присвячена обговоренню проблем сучасної України. Це, як видно, не надто припало до вподоби совєтським чиновникам, які доручили „Перцеві" якось „розправитись" з „добрими баранчиками з МакМастера" у формі ілюстрованого у синьо-жовті кольори фейлетону. Треба сказати, що у фейлетоні досить багато написано на тему конференції, її організатора проф. П. Потічного з „бандерівсько - української повстанської армії — фанатичної зграї вбивць, окремих доповідачів, які — за глибокоумним твердженням „Перця" — „мають дуже солідний стаж роботи у бандерівських, мельниківських та інших націоналістичних компаніях".

Особливо діткнуло совєтських чиновників те, що на конференції доповідали також і не-українці, яким просто вони закидають „шпигунство". Ідеться тут про таких вчених-знавців СССР як Джон Газард, Збіґнєв Вжезінський, Нейл Філд та інші.

Різдвяна виставка 64-го Відділу СУА у Світовому Торговельному Центрі

Ню Йорк. — Другий рік під ряд 64-ий Відділ Союзу Українок Америки виготовив у Світовому Торговельному Центрі українську різдвяну виставку як частину щорічної виставки „Різдво по цілому світі". Цьогорічна українська виставка це традиційний „вертеп", історія якого сягає до 17-го сторіччя.

Мисткиня Слава Геруляк виконала всі 15 фігурок, які на горішньому поверсі 7-футового „вертепу" зображують різдвяну сценку, а на долішньому — персонажів із так званих „інтермедій" та „інтерлюдій". Їй допомагала Любов Волинець. Костюми для фігурок пошили членкині 64-го Відділу СУА, очолюваного Марією Даниш. Сам дерев'яний „вертеп" збудував майстер-будівничий Юрій Костів.

Цьогорічна виставка „Різдво по цілому світі" була відкрита 5-го грудня. Крім українського „вертепу", можна там оглядати виставки 20-ох інших етнічних груп. Виставка буде відкрита під час робочих годин аж до кінця грудня. Кожного дня під час обідової пори відбуватимуться програми поодиноких етнічних груп. „Український день" припадає на вівторок, 17-го грудня. Тоді о 12-ій год. в полудне в Північній вежі Світового Торговельного Центру відбудеться українська мистецька програма.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ СХВАЛИЛИ НОВУ „ХАРТІЮ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ І ОБОВ'ЯЗКІВ"

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй схвалила в четвер, 12-го грудня, контроверсійну нову „Хартію економічних прав і обов'язків держав", яку сильно піддержували країни „третього світу" та комуністичні, але яку завзято оспорювали індустріяльні держави. Нова Хартія включає 34 постанови і за її прийняття голосували 120 країн, а проти неї тільки шість: ЗСА, Британія, Західня Німеччина, Данія і Люксембурґ. Десять країн, включно з Францією, Японією і Канадою, здержались від голосування. Згідно з постановами цієї Хартії, яка не має правно зобов'язуючої сили, кожна країна матиме повну суверенність над її багатствами, ресурсами й економічною активністю, зможе нормувати закордонні інвестиції відповідно до своїх законів та мати нагляд над міжнародними корпораціями в рямках власної юрисдикції. В дальших постановах нової Хартії кажеться, що міжнародна торгівля має бути ведена на базі взаємокористности та на взаємовідношенні „найбільшої упривілейованости". Прихильники нової Хартії порівнюють її вартість і значення із Загальною деклярацією людських прав і проти колоніялізму з-перед 25 років. Опоненти не старалися опрокидувати постанови Хартії, але обмежувалися головно до заходів, щоб її схвалення відложити до наступного року.

Держави Латинської Америки рішили обмежити зброєння

Ліма, Перу. — Після 3-денних нарад, представники 8-ох держав Латинської Америки у четвер, 12 грудня повідомили, що дійшли до порозуміння щодо обмеження зброєння та закупівлі аґресивної зброї. У конференції взяли участь: Перу, Чіле, Болівія, Еквадор, Венесуеля, Арґентина, Колюмбія та Панама. Всі вони в минулому були вплутані у прикордонні збройні зудари, а деякі ще досі претендують на деякі території своїх сусідів. У своєму повідомленні про обмеження озброєння представники цих держав не подали жадних цифер, ані не згадали родів зброї, які підлягатимуть цьому обмеженню. Вони тільки повідомили, що наступна конференція в цій справі відбудеться наступного літа в Каракасі, Венесуеля, та що в тій конференції братимуть участь вже всі держави Латинської Америки.

„Радянська Україна" лає „жовту пресу" ЗСА

Київ. — „Радянська Україна" у числі з 28-го листопада ц. р. гостро заатакувала ту американську пресу, яка висловилась критично про зустріч президента Форда з Леонідом Брежнєвим у Владивостоці. Між заатакованими знайшовся теж нюйоркський популярний щоденник „Дейлі Нюз", який „Радянська Україна", а зглядно коментатор зустрічі С. Лосєв, назвала „жовтою газетою". С. Лосєв пише: „Однак американські жовті газети, на зразок архіреакційної „Ню Йорк Дейлі Нюз", посилаючись на фальшиві обвинувачення сенаторів, закликали уряд США „не робити ніяких кроків до укладення нової угоди про обмеження стратегічних озброєнь", а деякі органи преси Сполучених Штатів зажадали навіть, щоб Дж. Форд... не їздив у Владивосток". С. Лосєв також уважає, що в ЗСА все ще є певна кількість осіб „з кругів Пентагона", які не задоволені теперішнім розвитком подій. „Пентагон, — пише Лосєв, — намагався форсувати розробку нових систем і видів стратегічних озброєнь, таких, як — глибоководний підводний човен ракетоносець „Трайдент", стратегічний бомбардувальник „Б-І" тощо. Впровадження цих систем піднесло б воєнний бюджет США в 1980 р. до 142 мільярди долярів, порівняно з 82 мільярдами у 1974-75 фінансовому році".

Побіч „жовтої преси", С. Лосєв обвинувачує теж „крайньо - праві політичні кола США і представників військовопромислового комплексу, які активно намагаються повернути назад сприятливий хід міжнародного розвитку і відродити дух „холодної війни", в обстанові якої їм можна було б безперешкодно роздувати воєнний бюджет". До цих „крайньо-правих" С. Лосєв зачисляв в першу чергу сенаторів Генрі Джексона, Джеймса Баклі, МекКлюра й інших.

Омелян Кушпета габілітувався на католицькій високій школі у Тілбурзі

Тілбурґ, Голляндія. — Згідно з пресовим комунікатом місцевої Колеґії деканів Католицької Високої Школи, тут відбулася 4 грудня публічна оборона докторської тези і габілітаційної праці Омеляна Кушпети на тему: „Кредитова і банкова система СССР". Рецензентами праці О. Кушпети були проф. д-р Г. В. Босман і проф. д-р С. ван Попта. Омелян Кушпета — відомий український громадський діяч, який від 1947 року проживає в Голяндії, де упродовж довшого часу був учителем економії у середній школі в Остерґаут та директором голляндської Фундації для втікачів. Студіював економічні науки на Інсбруцькому університеті та у Католицькій Високій Школі у Тілбурзі. Від 1963 року присвятився науковій праці і здобув позицію наукового співробітника в ділянці економіки СССР і „соціялістичних" країн. Написав ряд наукових есеїв і статтей, які появилися друком у голляндських наукових журналах. Співпрацював у редаґуванні Великої католицької енциклопедії, для якої опрацював понад 100 гаслових інформацій про Україну.

Ввесь час приймав активну участь в українському громадському і політичному житті, брав участь у конґресах „Пакс Романа". З рамени Української Громади в Голляндії він брав участь також у Першому СКВУ та був обраний в першій каденції одним із віцепрезидентів Секретаріяту СКВУ.

РІДНА ШКОЛА ЯНҐСТАВНУ В ОБОРОНІ МОРОЗА

Янґставн, Огайо. Українська Рідна Школа та її студенти зрозуміли потребу негайної акції в обороні історика - дисидента Валентина Мороза. Як засіб оборони прийнято Різдвяні карточки побажання до державних мужів Америки. Окрім побажання є і прохання заступитися за Мороза перед совєтськими властями.

УВАН ВІДЗНАЧАТИМЕ СВОЄ 25-РІЧЧЯ

Вінніпеґ, Канада. — Українська Вільна Академія Наук в Канаді та в інших країнах українського поселення відзначатиме в наступному 1975-му році 25-річчя свого існування та діяльности. У зв'язку з цим ювілеєм, Президія УВАН у Канаді проголосила Маніфест-звернення до українського громадянства, в якому сказано:

МАНІФЕСТ УВАН У КАНАДІ

З наступним 1975 роком Українська Вільна Академія Наук в Канаді вступає в друге чверть століття своєї діяльности, яка вповні оправдала її ідею і практичні завдання, як найвищу українську наукову установу у вільному світі. Праці Академії і її видання, поверх 200 назв, з участю коло 80 авторів участь представників Академії в міжнародних і інших наукових конференціях, академічні зв'язки з науковими інституціями і окремими науковцями по цілому світі відкрили очі того широкого світу на українську вільну науку, піднесли її, спопуляризували. Видання Академії зайняли гідне місце на полицях університетів майже у всіх культурних країнах. Невсипуща праця переводилася Академією систематично й послідовно в обороні вільної української думки і слова від перекручувань та фальшувань, також систематично, роблених ворогами українського народу в його поневоленні. Ця невсипуща праця Академії була також боротьбою, шляхом науки, за здобуття гідного місця українцям у вільному світі серед інших вільних народів.

Ювілейний рік нашої Академії органічно співпадає з певними ювілейними датами академічних заходів і установ українського народу, між іншим: 360 річниці перших заходів у віднові Київської науки, що пізніше стало основою славної Могилянської Академії в Києві, за часів української козацької держави, в якій ця Академія, за своїх, коло 200 років діяльности, виконала величезну освітньо-наукову працю для України й її сусідніх народів; історичний ювілей боротьби за нову українську академію наук на рідних землях; 45-ті роковини втрати незалежности Української Державної Академії Наук, заснованої в 1918 р. і покаліченої московською диктатурою в 1930 р.; вихід у вільний світ заслужених українських науковців, а серед них і покійних основників нашої Академії проф. Д. Дорошенка та проф. Л. Білецького і створення у вільному світі першої Української Вільної Академії Наук, щоб продовжувати працю поневоленої Київської Академії. Нарешті створення Вільних Академій у нас в Канаді, в ЗСА і інших країнах.

Тому ювілейних 1975 рік з історичним ювілеєм українського академічно - наукового руху взагалі, і цей ювілей має бути відповідно відзначений.

Наступна чверть століття нашої Академії має бути її новим етапом - поступом вперед до ширших і глибших наукових завдань, які вимагають дальших зусиль в науці в сучасних обставинах, а також нашого поступу й зросту в Канаді. В нашій добі підросло нове покоління, значно збільшилися й збагатіли українські наукові сили; сотки молодих українських науковців працюють уже в складі університетів і інших наукових установ. Вони є українцями в крові і в душі, їх наукова продукція є цінною. Проте, щоб зробити їхню працю ще ціннішою, плянованою, ідейно сконцентрованою, потрібно їм центру. Таким органічним центром має стати Українська Вільна Академія Наук в Канаді, і в цьому є велике завдання нашої Академії та головно нового чверть століття.

Виробляючи пляни ближ-

(Закінчення на стор. 2-ій)

МІННЕСОТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАДАЄ СТИПЕНДІЇ СТУДЕНТАМ ІМІҐРАЦІЇ ДО ЗСА

Сент Пол, Міннесота. — Міннесотський університет інформує, що протягом академічного року 1975-76 його Дослідний Центер Історії Іміґрації надаватиме два роди стипендій для осіб, які зацікавлені історією іміґрації до ЗСА та етнічними студіями. Згідно з інформативним листком цього Дослідного Центру, Фундація Рокефеллера та Національна Фундація для Гуманістичних Наук призначили фонди на ці стипендії, щоб підтримати проєкт: „Білі етнічні групи в Америці XX-го сторіччя: Програма підставових дослідів щодо їхніх історичних походжень і розвитку". Проєкт має на меті заповнити прогалину, створену дотеперішнім браком наукового зацікавлення щодо впливів цих етнічних груп на американську культуру. Цей проєкт головну увагу звертатиме на етнічні групи, які походять із Східньої, Центральної та Південної Европи та з Близького Сходу.

Один рід стипендій призначений для докторантів і для осіб, які недавно одержали докторати та для визнаних вже науковців. Вибрані апліканти зможуть одержати 3,000-долярові стипендії на 3-місячний період. Аплікації на цей рід стипендій мусять бути внесені не пізніше як до 1-го березня 1975 року.

Другий рід стипендій — це так звані „дослідні асистентури" для кандидатів на науковий ступінь маґістра та для докторантів. Ці „дослідні асистенти", які частинно студіюватимуть, а частинно заниматимуться дослідами в ділянці іміґрації до ЗСА або в ділянці етнічних студій, одержуватимуть 3,726 долярів стипендії на рік. Аплікації на ці стипендії мусять бути внесені не пізніше як до 1-го лютого 1975-го року.

Аплікації та ближчі інформації можна одержати, пишучи на адресу:

Professor Rudolph J. Vecoli, Director, Immigration History Research Center, University of Minnesota, 826 Berry Street, St. Paul, Minn., 55114, telephone: (612) 373-5581.

Великі повені на Пряшівщині

Свидник. — Чехо-Словацька, як також підсовєтська преса інформують, що багато областей Словаччини навістила повінь в наслідок впливу багатьох рік і річок. Найбільше однак потерпіла Пряшівщина, на території якої падав безперервно чотири добі зливний дощ, що спричинив багато матеріяльних шкід, головно селам і підміським районам. В повідомленнях не згадується про кількість жертв у людях, однак розмір повені і мобілізація армійських частин для рятування людей і майна каже здогадуватись, що без таких жертв мабуть не обійшлося.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
Jersey City, N.J. 07303

Міжнародна пов'язаність

Справа ув'язненого і торгурованого у Владимірській тюрмі біля Москви молодого українського історика Мороза, його довготривалий голодовий страйк та його припинення і розгорнена на широку міжнародну скалю акція в його обороні мають виразну міжнародну пов'язаність, хоча в цій хвилині немає конкретних даних і фактів на доказ цього.

Як відомо, Валентин Мороз почав свою голодівку 1-го липня ц. р., виразно зв'язуючи її із відвідинами в Совєтському Союзі тодішнього президента ЗСА Ричарда Ніксона, який був у Совєтському Союзі та зустрічався із совєтськими верховодами в днях від 30-го червня до 3-го липня цього року.

Дальший розвиток відомий. Українці у вільному світі, зокрема українська студентська молодь в Америці і Канаді, як і українські центральні репрезентації в тих країнах, Український Конгресовий Комітет Америки та Комітет Українців Канади, почали акцію в обороні Мороза, що поступово розгорнулася в найширшу міжнародну акцію. Державні мужі і законодавці, світової слави науковці і гуманітаристи, міжнародні організації, преса, радіо і телебачення, професори і студенти університетів, деякі з високих церковних достойників, як і великі маси громадян піднесли свій голос в обороні та для ратунку Мороза. Акція розгорталася та доходила до своєї кульмінації зокрема у зв'язку із заповідженими відвідинами президента Форда на Далекому Сході та його зустріччю з Леонідом Брежнєвим у Владивостоці. З Білого Дому була інформація, що справа Валентина Мороза буде включена в порядок розмов „на вершинах" у Владивостоці, які відбулися в днях 23 і 24-го листопада цього року. Це міг бути „збіг обставин", але факт, що день раніше, 22-го листопада, тюремні власті полагодили одну з домагань Мороза та перевели його на келію з іншим політичним в'язнем і що Мороз в тому дні припинив голодівку, таки має свою вимову, виразно надаючи справі Валентина Мороза міжнародної пов'язаности.

Замітне 25-річчя

Цього тижня, точно 12-го грудня, сповнилося 25 років з того часу, як з могутніх радіовисилень З'єднаних Стейтів Америки вперше пролунало в етері українською мовою призначене для слухачів в Україні: „Тут говорить Голос Америки!" І від того часу воно безперервно лунає кожного дня, зразу тільки по півгодини й сьогодні вже повних чотири години, по дві години рано і ввечорі, протинаючи панцер забріханої совєтської пропаґанди в першу чергу правдивими й об'єктивними вістями з Америки і світу, включно із самим Совєтським Союзом. Скільки це вже разів радіослухачі в Україні, мимо всіх давніших спроб заглушувань та небезпек і загроз кари і переслідування, вперше довідувалися з „Голосу Америки" навіть про те, що сталося в їх власній країні. Коли ж мова про життя, творчість і змагання українців у вільному світі, то „Голос Америки", разом із кількома ще іншими західніми радіопересиланнями в Україну, довший час був і сьогодні є одним з головних джерел таких інформацій.

Очевидно, що й „Голос Америки", як і все інше на цьому світі, не є ідеальний і все ще досить далекий від того, чого прагнуть його слухачі в Україні та чого бажали б українці у вільному світі. Він має свої обмеження, подиктовані кожночасною політикою Америки та її вимогами. Але імпакт цього радіомовлення на розвиток у поневоленій Україні з кожним днем більший і більш наявний. Промовисто свідчать про це всі ті напасті, що ними постійно „обдаровує" ці радіомовлення совєтська пропаґанда. Вона бо, ця пропаґанда, має з „Голосом Америки" чи не найбільше клопотів. Для такої пропаґанди не може бути нічого загрозливішого, як слово істини. Вух людям не позатикати.

Цікавою ілюстрацією впливу західніх радіопересилань в Україну може послужити, для прикладу, один з недавніх випадків. Як відомо, з кінцем жовтня цього року в університеті МекМастер у Гамільтоні в Канаді відбулася наукова конференція, темою якої була сучасна Україна та в якій взяли участь українські й канадські науковці, знавці проблеми сучасної України. В совєтській пресі не зустрічалося ніже слова про цю конференцію, але про неї широко інформували західні радіопрограми українською мовою, включно з „Голосом Америки". Нарід про конференцію довідався й її коментував на свій лад, бо тільки це могло заставити режимних пропаґандистів заговорити про неї з лайкою і клинами, як це вчинив київський „Перець" у своєму листопадовому виданні.

Це вже треба залишити майбутньому дослідникові оцінку того, наскільки „Голос Америки" й інші західні радіомовлення мали вплив на ці великі процеси в мисленні й поступуванні поневолених в совєтській колоніяльній імперії народів, зокрема могутній змаг за демократію і людські вольності та людські права. Але вже й сьогодні можна з цілою певністю твердити, що такий вплив існує. І вже з цього погляду можна тільки привітати український „Голос Америки" з його 25-річчям та побажати йому дальших успіхів.

Америка затримає в Греції більшість із своїх баз

Атени, Греція. — Тут з добре поінформованих грецьких джерел подають, що грецький уряд дозволить З'єднаним Стейтам Америки затримати в Греції всі ті свої бази, які служать спільним оборонним інтересам обох країн, але домагатиметься ліквідації тих баз, які призначені виключно для американських оборонних цілей. Ще не відомо, як цей принцип буде застосований, але вважається, що більшість американських баз в Греції служить спільним оборонним інтересам і їх Америка затримає. Все ж таки вважають, що в теперішній політиці детанту між Сходом і Заходом Греція намагатиметься вести більш незалежну політику та вимагатиме рівноправного партнерства і тим самим більшої контролі над американськими базами.

Роман Данилевич

ОБ'ЄДНАННЯ ДІЇ ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Під час Другого Світового Конгресу Вільних Українців у Торонті, Канада, відбулася нарада представників мирянських організацій за патріярхальний устрій Української Католицької Церкви (1-3 листопада 1973). У тій нараді взяли участь уповноважені з Австралії, Арґентини, Бразилії, Европи, З'єднаних Стейтів Америки та Канади. У спільному комунікаті, в його четвертій точці сказано, що „... в кожній країні повинна існувати одна організація та спільне світове об'єднання крайових товариств".

Щодо територіяльного засягу поодиноких цих товариств, то деякі з них є крайового характеру, інші міжкрайового, а одно з них має назву: „Світове товариство". Велика кількість мирянських організацій свідчить про живе зацікавлення справою патріярхального устрою нашої Католицької Церкви серед широкого українського загалу в різних країнах його поселення, де є можливість визнавати християнську віру та плекати рідні релігійно - церковні традиції.

Це зацікавлення справою змагання за організаційне завершення Української Католицької Церкви в формі Київсько - Галицького Патріярхату виявляється в різних видах акцій. Звичайно, як у кожній дії, так і в цій є різні її етапи, різні способи її переведення, різні її вияви, що є залежні від характеру поодиноких людей та середовищ, тому вони бувають більше або менше передумані, і тим самим більше або менше відповідальні. Шукаючи за паралелею, можна навести реакцію українців з-перед 22-ох років на апостольський лист папи Пія XII, адресований „до всіх народів Росії", в цьому ватиканському документі, можна сказати, „відписано" історію Руси - України в користь Росії, чи точніше — Московії.

Звичайно, реакція на це була конечна. І вона була, але, залежно також від кого та з якого середовища вона виходила, була більше або менше відповідальна, а то й більше або менше достойна. Вияви її були переду[illegible] на сторінках української преси. Остаточний вислід тієї [illegible] реакції [illegible] успішний. Саме завдяки тій нашій поставі та особистим інтервенціям архиєпископа Івана Бучка й єпископа Ніля Саварина в Папи Пія XII, ще того самого року Вселенський Архиєрей двома актами, — а це своєю промовою в Кастель Ґандольфо до римської української духовної колонії 14-го листопада 1952 р., з нагоди 20-річчя відкриття нового будинку Української Папської Колеґії св. Йосафата на горбку Джяніколо в Римі, та Енциклікою „Орієнталес Екклезіяс" з 15-го грудня 1952 р., — розвіяв чорні хмари, що зібралися довкруги того апостольського листа.

Нав'язуючи до того факту, бажаю звернути увагу на життьову правду, що історія повинна бути учителькою нашої дії. З неї ми повинні вчитися та вибирати правильні шляхи й засоби для наших вчинків як особистого, так і збірного характеру. А зокрема в нашій дії в нашому змаганні за патріярхальний устрій нашої Церкви не сміємо забувати на староримську мудрість, що „скріпта манент" (писані слова залишаються, хоч, щоправда, у нашу добу вже й живі слова залишаються, якщо вони зарекордовані!), і тому наші виступи повинні бути в кожному відношенні як супроти чужих, так і своїх глибоко передумані, щоб ми, оглянувшись позад себе, не потребували пізніше обурюватися самі на себе... Бо рішучість у дії не покривається з химерністю, чи то навіть з непристойністю, у словах та висловах. Химерність і непристойність не є ознаками мужнього поступування, якого так дуже потрібно у важливих та серйозних життьових вчинках.

Зупинімся ще над організаційною структурою товариств за патріярхальний устрій на терені ЗСА. Одне з них — Товариство за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви базується на індивідуальному (фізичному) членстві, друге — Крайова Рада Українських Організацій ЗСА за Патріярхат Помісної Української Католицької Церкви (подібна Крайова Рада існує і в Канаді) — на правному членстві. Згідно з 5-ою точкою згаданого торонтського комунікату, мала постати спільна комісія для переведення злиття цих двох організацій, що, однак, досі не заіснувало. Характер членства цих двох товариств за патріярхальний устрій — фізичного і правного — звичайно, попри ще й інші труднощі, є цією важливою причиною незговорення поміж ними. Беручи до уваги, що дію мирян за Патріярхат започатковано на терені ЗСА, та що вона тут і найбільш пожвавлена, тому і в ЗСА повинні піти серйозні намагання координації цієї акції в одній організації. І це буде й добрим прикладом для інших, а водночас і запорукою кращих успіхів нашої такої важливої спільної праці.

А час принаглює, щоб дія за патріярхальний устрій Української Католицької Церкви була остаточно скоординована та об'єднана. Звичайно, говорячи про її координацію та об'єднання, можна цю проблему розглядати з ширшого або вужчого становища. У ширшому розумінні це тісна співпраця нашої ієрархії, духовенства та мирянства, цих трьох чинників, що складаються на поняття такого тепер, — а це від часу Ватиканського Собору Другого, — загально вживаного вислову — Божого люду. Конституція про Церкву говорить про Божий люд, що це:

„Збір усіх вірних, які бачать у Христі знаряддя Відкуплення й основу єдности й миру, і цей Збір творить Церкву, що її покликав до життя й установив Бог, як видимий знак цієї спасенної єдности для всіх разом і для кожного зокрема".

А в іншому місці цієї Конституції, між іншим, також сказано, що душпастирі повинні узнавати і піддержувати гідність мирян та їх відповідальність за Церкву. Звичайно, що таке ствердження зобов'язує мирян до глибокої застанови над своїми обов'язками супроти Церкви як Божої Установи.

Повертаючись до питання співпраці трьох складових частин українського Божого люду у справі патріярхального устрою Української Католицької Церкви, приходиться ствердити, що досі, на жаль, такої конечної тісної співпраці немає, і то з великою шкодою для цієї преважливої справи. Пригляньмося, проте, до мирянського сектора, який цілком логічно повинен стати цією широкою базою для розбудови помісности нашої Церкви.

Цьому питанню була присвячена Конференція представників організацій за патріярхальний устрій Канади і ЗСА, яка відбулася в днях 12 і 13 жовтня 1974 у Вінніпезі, Канада. Там були заступлені: Світове Товариство за Патріярхат Української Католицької Церкви, Крайова Рада Українських Організацій в Канаді за Патріярхат УКЦеркви, Товариство за Патріярхальний Устрій УКЦеркви у ЗСА, Рада Українських Організацій у ЗСА за Патріярхат Помісної УКЦеркви, Організаційна Комісія для підготови Світового З'їзду делеґатів крайових представництв і організацій за Патріярхат Помісної УКЦеркви. Учасники цієї Конференції передискутували та прийняли проєкт статуту Українського Світового Об'єднання „За єдність Церкви і Народу", що його приготовило Европейське Об'єднання Товариств і Комітетів за Патріярхат Помісної УКЦеркви, як також вирішили відбути впродовж трьох місяців з'їзд у ЗСА, у Вашингтоні, Д. К. У цьому з'їзді мають взяти участь представники всіх існуючих товариств та організацій за патріярхальний устрій з країн західної гемісфери. Підготову до з'їзду проводить окрема організаційна комісія, якої почин датується від уже згаданої наради представників мирянських організацій у Торонті, у місяці листопаді 1973 року.

Застановімся глибше над

(Закінчення на ст. 4-ій)

„СЛОВО" ВІДПОВІДАЄ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ПЕН, і до президента США Джералда Форда, і до інших президентів і прем'єр-міністрів великих держав вказує, що Валентин Мороз на межі смерти і тільки негайне звільнення й уважливе лікування може врятувати його життя. Чи вкінці, після майже п'яти років, цей крик розпуки дружини і матері зрушить сумління тих, які так „щиро уболівали за нього" і вони зуміють зробити все потрібне, щоб відвернути цей справді нелюдяно суворий вирок? Та ж вся вина В. Мороза — це кілька статтей, що висловили його іншу думку, яка не припала до вподоби котромусь із секретарів партії. За цю розбіжність у поглядах — аж чотирнадцять років ув'язнення і каторги? То ж крайньо реакційний царський режим запроторив нашого великого демократа-революціонера за його сильне слово проти режиму тільки на десять років каторги. Таким високим вироком карають хіба злочинців-вбивників. За В. Морозом стільки вини, що він висловив свою думку в обороні вільного культурного розвитку рідного народу. Якщо ця його думка інша, ніж офіційна, тоді треба його за це фізично знищити? Чому ж ці суворі судді не карають тих усіх злочинців, що на їхніх руках кров тисячів, десятків тисяч і сотень тисяч громадян СРСР, в тому ж і відданих ідеї комунізму діячів, які були знищені під час сталінського терору, а тепер регабілітовані? Ці злочинці ще живуть, вони ходять поміж вами, і ніхто їх не карав і не карає; а може, це вони є тими суддями, що виносять ці „суворі вироки".

То ж тепер слово за всіми тими, які „щиро уболівали" й уболівають за В. Мороза з З. Франко у проводі: допоможіть Валентинові Морозові вийти із важкого ув'язнення, де його жде смерть! Це єдине, що може їх виправдати. Ось у сусідів — „братів-народів" — як пише З. Франко — письменник Александр Солженіцин зробив багато більше, ніж В. Мороз: він просто підважив усю будівлю СРСР, звинувачуючи за всі страхіття сталінського терору саму систему з її основоположником В. Леніном. Але ніхто Солженіцина не мучив у тюрмі, ніхто не поставив йому вироку смерти. На державні кошти він переїхав спеціяльним, йому приділеним, літаком за кордон; потім ще й доставили йому всю його сім'ю, з прибраним сином і тещею включно. Чому ж такі дві мірки для громадян того ж самого СРСР? Чи це наслідок політики „братів-народів", що — як каже З. Франко — має забезпечити монолітну єдність?

Остап Тарнавський,
секретар ОУЛ „Слово"

УВАН ВІДЗНАЧАТИМЕ СВОЄ 25-РІЧЧЯ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

чої діяльности в цій новій епосі, Президія Академії включає в той плян і програму ювілею скликання у 1975 році Всеукраїнсько-канадської Наукової Конференції, як зі своїх членів, так і інших видатних науковців, для відзначення ювілею і обговорення усіх важливих проблем дальшої діяльности, щоб поставити працю Академії на рівень наукових установ сучасности, та виготовити й видати великий ювілейний науковий збірник, як атестат праці Академії перед очима наукового світу.

До цього часу, протягом минулих 25 літ, наша Академія видала меншими друками, як сказано було, поверх 200 наукових праць, а великими томами — Твори Шевченка, академічне видання „Кобзаря", в 4-ох томах, виготовлене й зредаґоване пок. проф. Л. Білецьким, а також перевидала кілька попередніх видань „Кобзаря"; праці проф. Я. Рудницького з українсько-канадської фольклористики в 4-ох томах; дослідчі праці з історії українців Канади в 7-ми томах, д-ра М. Г. Марунчака; Історію української літератури в Канаді, англійською мовою, д-ра М. І. Мандрики і ін.

Всі ці коштовні видання зроблено завдяки пожертвам свідомого українського громадянства, бо наша Академія існує завдяки дармовій посвятній праці своїх активних членів, їхніх членських вкладок та добровільним пожертвам суспільства.

Успіх плянованої, більш інтенсивної діяльности нашої Академії залежатиме не тільки від праці її членів, але головно з потужної допомоги — моральної й матеріяльної — широкого українського громадянства, яке вже має зрозуміння великої ваги української науки у зростанню наших сил і впливів на загальний поступ у всіх ділянках національного й міжнародного життя. Наше громадянство в сучасних обставинах вже спроможне таку допомогу нашій Академії дати.

Існування Української Вільної Академії у вільному світі, а для нас — українців в Канаді, де ми вже маємо гідне місце у всіх галузях державного життя, і де ми маємо пекучу проблему задержання й закріплення нашої національної ідентичности, є наступним визовом хвилі. Ми мусимо мати свою Українську Вільну Академію Наук в Канаді найвищим нашим огнищем науки — сильну духом і тілом та загальною підтримкою й опікою українського громадянства.

Проголошуємо 1975 рік Ювілейним Роком Української Академії Наук.

ПРЕЗИДІЯ АКАДЕМІЇ

З НАШИХ БУДНІВ

РАДІСТЬ З ЖУРБОЮ

Писала колись Ліна Костенко, що „. . . по небу розсипані зорі, по світу розкидані друзі". Все було б гарно - красно, якби зорі зарання не згасали, а друзі завчасно і загусто не вмирали . . . Так, для прикладу, недавно, на запрошення Гуцульського товариства „Чорногора", вибралась з Ню Йорку до Чикаґо невеличка, як то кажуть, але чесна, культурна бриґада, на „Вечір пісні, гумору і сатири". Нашим бриґадиром, або „форманом", був, розуміється, херсонський гуцул, Микола Понеділок, а нашою ясною зорею і найбільшою прикрасою була Маруся Кокольська-Мусійчук.

На „Вечір" до залі Шопена прийшли не тільки гуцули, але й бойки, лемки, буковинці, львів'яни, берхтесґаденці, земляки з Бібрецького повіту, — був навіть один мій „кріґскамерад" з 55-го полку піхоти!.. Що ж з того, коли радість з приводу зустрічі з добрими друзями затьмарили сумна вістка про несподівану смерть одного з цих добрих друзів, людини прекрасної душі і кришталльно чесного серця, невтомного трудівника на союзовій ниві, головного радного УНСоюзу, св. п. Тараса Шпікули! Пригадую, як у травні цього року, на 28-ій Конвенції УНС у Філядельфії, покійний запрошував мене до „вітряного міста", обіцяв гарно погостити, на жаль — не встиг цього зробити: наш „Вечір" відбувся 23-го листопада 1974 року, — в день його похоронів...

Під час короткого побуту в Чикаґо місцевий знатний гуцул, мґр М. Домашевський, постарався, щоб ми обидва з другом Миколою сказали „кілька теплих слів" на радіопрограмі о. шамбеляна Ярослава Свищука, при чому автор цих рядків скористав із рідкісної оказії та й зробив трохи реклями своїй книжці „Будні і Неділя". Та це вже йому (тобто мені) небагато допомогло, бо нашого екзильного „Нобеля" — нагороду Літературного Фонду ім. Івана Франка, дістав колеґа Понеділок.

Найрясніші і заслужені зрештою оплески збирала за кожну свою пісню Маруся Кокольська, яку вдячні любителі її таланту нагородили велетенським букетом рож, що викликав справжню сенсацію на міжнародному летовищі О-Гара! До речі — на провірному пункті, ці рожі теж перевіряли й пересвітлювали, чи між ними, бува, не заховано якої бомби чи ґранати... Коли ж співачка увійшла з парадою, з китицею квітів у руках, до літака - стюардеси привітали її з ... одруженням! Ви можете собі уявити, як себе тоді почував і яку збентежену міну мав її кумпаньйон, автор цих рядків!

Ікер

Василь Качмар

ПЕРШЕ НАШЕ ЄПИСКОПСТВО В ПЕРЕМИШЛІ

(1)

Від якогось часу кружляють вперті поголоски про те, що в Перемишлі в сучасній Польщі буде небаром створене, вірніше відновлене, українське католицьке єпископство. Зокрема про цю справу голосно говориться в Торонто, Канада. Уточнюємо, про це говорять тамошні наші священики. Виринає питання, наскільки ця поголоска близька до правди, тобто, чи справді кардинал Вишинський і апостольська столиця рішені відновити найстарше українське єпископство в Перемишлі? Не є таємницею, що в цій пекучій для українців католиків у сучасній Польщі справі Блаженніший Йосиф Сліпий від часу прибуття до Риму в 1963 р. робить посилені старання. Він її видвигнув на папському синоді, підкреслюючи, що близько півмільйона вірних нашої Церкви в Польщі не мають свого ієрарха. Знову ж у Перемишлі о. мітрат Василь Гриник — генеральний вікарій українців католиків у Польщі теж інтерпеніював у примаса Польщі кардинала Вишинського та в папського висланника до Варшави архиєпископа Касаролі.

Одначе і в першому і в другому випадку відповідь була: „ждати"! Правно - формальний стан нашого єпископства є такий, що Перемишль покищо належить до Польщі та наше єпископство не примушено „возз'єднатися" з Російською Православною Церквою, як це зроблено з Львівською архиепархією і Станиславівською епархією на т.зв. Львівському соборі в 1946 р. Отже, наше найстарше єпископство в Перемишлі зліквідував польський людовий уряд, ув'язнивши 26-го червня 1946 р. владику Кир Йосафата Коциловського, силоміць у кріслі винесли його з єпископської палати до тягарового авта й у Медиці передали його МВД. Два дні пізніше, тобто 28-го червня 1946 р. поляки ув'язнили владичину помічника Григорія Лакоту і також передали російському МВД. Обидва ті владики повмирали ісповідниками Христової віри.

Яка ж історія нашого єпископства в Перемишлі? У першому віці по Христі апостолував у південній Русі - Україні апостол Св. Андрій Первозванний. За переказом він мав поставити хреста на Київських горах і предсказати розквіт християнського Києва. У другому і третьому віці слідні коріння християнства поміж скитами, які тоді кочували в Русі - Україні. Про це згадують Тертуліян, Єронім і св. Іван Золотоустий. В четвертому віці прийшли гуни і знищили початки християнства в Русі - Україні. У п'ятому - шостому віках була мандрівка народів з Азії до Европи, тому немає згадки про християнство в Русі-Україні. Щойно в дев'ятому віці життєписець цісаря Василя Македонського твердить, що тоді в Русі - Україні жили християни.

В 863 р. апостоли Кирило і Методій, проповідуючи Христове вчення, перейшли через наші західні землі у Моравію. Літописець Нестор згадує, що від того часу християнство почало ширитися у Червенській землі. Відомо, що за князя Святополка ті наші західні землі входили в склад велико - моравської держави. Тим самим Галичина належала до Епархії Методія, про що згадує російський вчений П. Лавров. Велиград у Моравії був престольним осідком Методія.

Давніші історики приймали, що Перемиське єпископство слов'янського обряду засноване в другій половині одинадцятого століття. Одначе Мелетій Смотрицький пише, що Галичина прийняла християнство 872 р. Катедральний храм св. Івана Хрестителя у Перемишлі збудував князь Володар Ростиславич. Точної дати встановлення Перемиського єпископства немає, а це тому, що воно існувало ще перед хрещенням Руси - України 988 р. Єпископ Ю. Пелеш знайшов в архіві Перемиського єпископства документ, який свідчить про те, що Перемиське єпископство існувало ще перед єпископством у Галичі, та що перший єпископ у Галичі був перенесений з Перемишля. Знову ж о. Атанас Добрянський твердить, що Перемиське єпископство засноване при кінці 9-го або на початку 10-го століття. (Його праця: Історія єпископів трьох з'єдинених епархій).

В роках 1958-60 розкопано в Перемишлі фундаменти круглої ротунди - каплиці з трьома апсидами, збудованої в 9-му або в половині 10-го століття. Таке твердження видвигають вчені на основі знахідок. Каплиця була злучена переходом з мурованим будинком, мабуть з палатою єпископа.

Проф. Микола Чубатий в праці „Історія християнства на Русі - Україні" висловлює думку, що великоморавський князь Святополк зайняв Білу Хорватію в роках 872-75 і тоді почало ширитися християнство в Галичині, а в роках 896 або 900 засновано єпископство в Перемишлі. Границі того єпископства невідомі, але мабуть були це ріки: Стир і Буг, бо так далеко сягала великоморавська держава. Після того, як Галич став столицею Галицького князівства, постало єпископство в Галичі. Тоді теж змаліла територія Перемиського єпископства, але все таки до нього належала область Пряшева аж до 1490 р.

Першим єпископом у Галичі був за одними джерелами Косма, а за іншими Олексій. Одначе важне те, що ним був перемиський владика, це значить, що вже довго перед тим існувало в Перемишлі наше єпископство! Промовистий доказ на це, що в Перемишлі існувало перше наше єпископство є те, що Львівським митрополитом Рим завжди затверджував Перемиського владику. Так було аж до Слуги Божого Митрополита Кир Андрея Шептицького. Друге це те, що в церковному суді у Львові аж до 1939 р. першою інстанцією для відклику церковних судових присудів був Перемишль! Історія відмічує, що в старому княжому Перемишлі було 22 церкви.

(Продовження буде)

ДЕЛЕГАТИ 28 КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ! ЧИ ВИ ВЖЕ ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК Й ПРИДБАЛИ „ДЕЛЕГАТСЬКУ ДЕСЯТКУ" НОВИХ ЧЛЕНІВ? ВЧИНІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО, ЩЕ ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ ЦЬОГО РОКУ!

Адмірал Ніколай Кузнєцов помер в Москві

Москва. — Головнокомандувач совєтської воєнної фльоти в часі Другої світової війни адмірал Ніколай Кузнєцов помер в Москві на 72-му році життя. Ніколая Гарасімовіча Кузнєцова вважали „батьком модерної совєтської фльоти", який у своїй військовій діяльності все був великим прихильником тієї групи офіцерів в совєтській армії, яка домагалася втримування великих і сильних збройних сил, а особливо великої і модерної морської фльоти, зокрема підводних човнів і рухливих стратегічних кораблів. Кузнєцов народився в 1902 р. в північній частині Росії в селі поблизу Архангельська. Його першим завданням, як офіцера совєтської морської фльоти на кораблі „Червона Україна", був вишкіл молодих рекрутів. В часі громадянської війни в Еспанії Кузнєцова послали до Мадриду у ранзі дорадника військового аташе. В часі ери Хрущова Кузнєцов попав був у неласку і фактично від того часу займався теоретичним розпрацюванням плянів совєтської воєнної фльоти.

Президент Форд відбув наради з Комісією для критичних альтернатив

Ню Йорк. — У вівторок, 10 грудня, тобто в день, коли Сенат схвалив номінацію Нелсона Рокефеллера на пост віцепрезидента, президент Джералд Форд відбував тут нараду із Крайовою Комісією критичних альтернатив для американців, яка кілька років тому була зорганізована саме віцепрезидентом-номінатом. Під час 90-хвилинної наради члени цієї Комісії, спеціялісти в різних ділянках, представили президентові Фордові свої погляди щодо світової енергетичної проблеми, щодо проблеми прохарчування та щодо браку сирівців. Речники Білого Дому заявили, що Президент ще не вирішив, чи прийме будь-які із порад цієї Комісії, наприклад, щоб Уряд найняв „приватного контрактора" для ведення енергетичної політики, але сам факт, що президент Форд відбув цю нараду з Комісією натякає, що вона далі існуватиме. Були здогади, що ця Комісія перестане функціонувати, коли Нелсон Рокефеллер стане віцепрезидентом ЗСА. Працю Комісії фінансує родина Рокефеллерів.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 10-го грудня 1974 року, несподівано, відійшов від нас наш ДРУГ і ПРИЯТЕЛЬ

бл. п.
Д-р ПЕТРО КУЛИНЯК
ВЕТЕРИНАРНИЙ ЛІКАР

народжений в Якубовій Волі, пов. Дрогобич, Україна.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 13-го грудня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів, 109 E. Tabor Rd. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 14-го грудня 1974 р. з того ж похоронного заведення до української католицької церкви Царя Христа при Каюґа вулиці, а опісля на цвинтар на Факс Чейсі.

Горем прибиті приятелі:
САС РОМАН і ОЛЕНА
ЦІХАНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР і ЯРОСЛАВА

КОМІСІЯ УВАН ДЛЯ ВИВЧЕННЯ І ПУБЛІКАЦІЇ СПАДЩИНИ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою, що 10-го грудня 1974 р. у Філядельфії, Па., несподівано, помер прикладний громадянин, жертвенний меценат української культури, науки, один з найбільших жертводавців і основників Фонду Винниченка при УВАН

св. п.
Д-р ПЕТРО КУЛИНЯК

•

Родині і Друзям Покійного, складаємо глибокі співчуття.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
КЕРІВНИЦТВО ВИННИЧЕНКІВСЬКОЇ КОМІСІЇ УВАН

Ясір Арафат закликає арабів в Ізраїлі до повстання

Єрусалим. — В Єрусалимі поширилися вістки, що голова Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат, перебуваючи з візитою в Альжирі, виступив по радіо, закликаючи арабів в Ізраїлі, головно мешканців правого берега ріки Йордану, який ізраїльські війська захопили в часі так званої шестиденної війни з арабами, до масових повстань і саботажів, бо тільки таким способом можна буде закріпити ідею побудови самостійности окремої Палестинської держави. „Продовжуйте й розширюйте ваш спротив Ізраїлеві — закликав Арафат — ми з вами, ми піддержимо вас усіма засобами".

З глибоким смутком повідомляємо, що по короткій недузі упокоїлася у Бозі дня 12-го грудня 1974 року наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.
МАРІЯ РУЩИЦЬКА з БОЖЕМСЬКИХ

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Avenue, Irvington, N.J. в неділю, 15-го грудня 1974 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в понеділок, 16-го грудня 1974 р. з церкви св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. о год. 9:30 рано на цвинтар св. Андрея в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем опечалені:
дочки: МАРІЯ ВИННИЦЬКА в Польщі
НАТАЛІЯ ПАРУБЧАК з мужем ДМИТРОМ
сини: АНТІН з дружиною РЕНЕЮ
МИРОСЛАВ з дружиною ОРИСЕЮ
ДІОНІЗІЙ в Австралії
синова — ІРЕНА
сестра — АННА в Польщі
внуки: ТАНЯ, НАТАЛІЯ, МАРКО, ЛЕСЯ, ОРЕСТ і ЛІДА
правнуки: ЛІДІЯ, ЗІНА, ОЛЕНКА, МАРТУСЯ і ЛЕСЯ
та близька і дальша Рідня

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що в дні 26-го листопада 1974 року, на 67-му році життя упокоївся в Бозі наш Найдорожчий БРАТ, БРАТАНОК, КУЗЕН, ШВАГЕР і ВУЙКО

бл. п.
ІВАН ТЕЛІШЕВСЬКИЙ

ПАНАХИДИ і ПОХОРОН відбувся в Монтреалі, Канада, в дні 29-го листопада 1974 р. а відтак тіло перевезено на оселю „Ворохта" в Mansonville Pr. Que., і там в каплиці, яку Покійний сам збудував і яку так любив відправлено Панахиду. Тіло поховано на цвинтарі в Mansonville, Pr. Que. біля дружини Стефці, яка померла 5 травня 1974 р. і за якою Він так тужив.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Не маючи змоги всім хто причинився до звеличання похоронів подякувати особисто, цією дорогою складаємо нашу найсердечнішу подяку о. дек. Гаврилюкові, о. д-рові Мончакові, о. Бреннанському, о. Гаймановичеві і Fr. Mourice в Mansoville за похоронні відправи і відпровадження тіла на Вічний Спочинок. Дякуємо дорогим Приятелям і численній Монтреальській Громаді за так численну участь в похоронах і всім, хто в якийнебудь спосіб причинився до звеличання похоронів. Дякуємо Всім.

Горем прибиті:
Сестра і Брати в Україні
МАРІЯ ТЕЛІШЕВСЬКА — стриянка
ОЛЯ ТЕЛІШЕВСЬКА-ШЕВЧУК — кузинка
ЗЕНОН ТЕЛІШЕВСЬКИЙ — кузен
АНТІН ДОВГИЙ — кузен з синами СЕМЕНОМ і ТЕОДОРОМ
ЕВГЕН і СЕРГІЙ ДОВГИЙ з родинами
ВОЛОДИМИР СЛАБІЦЬКИЙ з дружиною ГЛІКЕРІЄЮ і синами ІГОРЕМ і РОСТИСЛАВОМ
ЯРОСЛАВ ОПРИСКО з дружиною МАРІЄЮ і синами МОДЕСТОМ і ОРЕСТОМ
Родини: БОДНАР, ДМИТРІВ, ЛЮБКА, БЕРЕЖНИЦЬКИЙ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
— ВІДДІЛ в НЮАРКУ, Н. Дж. —
повідомляє ширшу Українську Громаду, що її взірцевий член

бл. п.
ІНЖ. РОМАН КОЧЕРЖУК

поручник І УД УНА і других численних організацій.
упокоївся в середу, 11-го грудня 1974 р. на 58-му році життя.

•

Опечаленій Дружині, Доні і Родині Покійного, щирі вислови співчуття складає —
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
ВІДДІЛ в НЮАРКУ, Н. Дж.

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ" в НЮАРКУ, Н. Дж.
і
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ „САМОПОМІЧ" ВІДДІЛ в НЮАРКУ, Н. Дж.
з невимовним жалем і смутком повідомляють Членство обох установ і Українське Громадянство, що в середу, 11-го грудня 1974 року, передчасно і несподівано відійшов у Вічність

бл. п.
ІНЖ. РОМАН КОЧЕРЖУК

Голова Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Нюарку, довголітній член управи ОУА „Самопоміч", Відділ в Нюарку, б. старшина І УД УНА, член діючих українських товариств і організацій та визначний громадсько-суспільний діяч.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 14-го грудня 1974 р. о год. 9-ій рано, з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, на кладовище Gate of Heaven в Hanover, N.J.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Вельмишановній Дружині і Родині, складаємо найщиріші вислови співчуття.
Просимо все Членство про участь в похоронних Богослуженнях.

З днем 1-го січня 1975 року

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки)	$ 3.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.)	5.00

ОГОЛОШЕННЯ НА 8 ШПАЛЬТ, без огляду на їх зміст по 5.00 дол. за кожний інч.

Якщо до оголошення включається знімку — виготовлення кліше з неї коштуватиме додатково:

ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту	$ 6.75
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти	8.50
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на три шпальти	10.00

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.

ВАКАЦІЇ

Різне

ДАРУНКИ ДЛЯ ВАШИХ РІДНИХ У СССР

Президент фірм „Подарогифтс", Інк. і „Глоб Парсел Сервіс, Інк." повернувся недавно з поїздки до СССР. Під час його перебування в Москві він обговорив з представниками „Внешпосилторга" цілу низку питань, що стосуються обидвох його фірм і їхнього дальшого розвитку та удосконалення обслуги для тисячів клієнтів цих його фірм.

Пан Рифкін відвідав склади товарів у „Внешпосилторзі" та був дуже вдоволений з багатого вибору товарів, що вони їх мають для своїх покупців на спеціяльні рублеві сертифікати. У склад цих товарів високоякісних входять: меблі, одяги, фото-камери, текстильні тканини, холодільники, телевізори, електричні прилади і знаряддя і т. д. Особливе враження на президента Рифкіна зробили деякі моделі авт „Джіґулі" і „Москвич". Йому дуже подобалася їзда ними.

Зроблено також договір для приспішення достави таких замовлень. Зі свого боку ті, що висилають дарунки своїм рідним, мусять подбати про те, щоб в адресі було подано обовязково не тільки ім'я і прізвище, але власне ім'я, ім'я по батькові та прізвище того, кому висилається дарунок. Відсутність імени по-батькові спричиняє часто непотрібну задержку достави дарунка.

Під час своїх відвідин у СССР М. Рифкін відвідав також відділи „Внешпосилторга" в таких віддалених містах, як Ташкент. Він знайшов також у цих складах гарний добір товарів високої якости, що їх видається за спеціяльні рублеві сертифікати.

Склепи „Подарогифтс", Інк. і „Глоб Парсел, Інк." знаходяться під числом 240 на 5-ій Авеню, між 26 і 27 вулицями в Ню Йорку. Ці фірми мають свої філії у багатьох містах ЗСА.

Керівники цих філій радо подають тим, що висилають свої дарунки, всі необхідні поради та інформації. (Огол.)

FARMS & CO. HOMES

Миллс зрезигнував з головства Комісії шляхів і засобів

Вашингтон. — Демократичний конґресмен Вилбур Миллс із Арканзо у вівторок, 10 грудня, погодився зрезиґнувати з посту голови Комісії шляхів і засобів Палати Репрезентантів. Резиґнація 65-річного конгресмена Миллса була передбачена, бо протягом останніх кількох тижнів він був гостро критикований законодавцями, пресою та його виборцями за його зв'язки із танцюристкою „стрип-тізу" Аннабелою Баттістелою. Критики Миллса вважали, що його „поведінка була негідною американського законодавця".

РІЗДВО НА СОЮЗІВЦІ

Кергонксон (Союзівка) — Управа Союзівки інформує, що як кожного так і цього року в дні 24-го грудня ц.р. на цій оселі Українського Народного Союзу відбудуться традиційні Різдвяні Свята з обильною Святою Вечерою із 12-ма стравами, в якій можуть взяти участь усі заінтересовані, що наперід зголосять свою участь в адміністрації оселі. До колядок під час і по вечері пригравагиме відома оркестра Богдана Гірняка. Така ж Свята Вечеря буде повторена за старим стилем в дні 6-го січня 1975 р. з подібною програмою.

У вівторок, 31-го грудня ц.р., на Союзівці відбудеться Зустріч Нового Року з новорічною програмою; новорічна вечеря тільки на замовлення.

ОБ'ЄДНАННЯ ДІЇ ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

метою й завданнями запляннованого Українського Світового Об'єднання „За єдність Церкви і Народу", про що говориться в четвертому відділі та четвертому артикулі проєкту статуту цього Об'єднання:

„Об'єднати дотепер існуючі й діючі в різних країнах нашого поселення Крайові Патріярхальні Товариства й Організації в одному Українському Світовому Об'єднанні" (пар. 1).

„Узгіднювати, унапрямлювати і скріплювати їхню працю"... (пар. 2).

„Поширювати, поглиблювати й закріплювати ідею помісности і патріярхального устрою ПУКЦеркви"... (пар. 3).

„Змагатися за здійснення своєї основної мети — прямувати до обнови мирянського життя і праці для здійснення помісности УКЦ і вивершення її в Київсько - Галицькому Патріярхаті Помісної Української Церкви"... (пар. 6).

„Співпрацювати зі становими крайовими священичими й мирянськими товариствами, які діють в ПУКЦ і покищо не є членами УСО" (пар. 10).

„Старатися про те, щоб серед українців християн виростав і плекався український мирянин нового типу з глибоким особистим духово - релігійним життям, знанням і свідомістю своєї східньо - церковної духовости, з власною творчою думкою та ревністю у служінні своїй Церкві" (пар. 12).

„Українське світове Об'єднання є установою, якої праця безпосередньо скерована на церковну, а посередньо і громадську діяльність українського життя, згідно зі своєю провідною ідеєю „За єдність Церкви і Народу" (пар. 14).

„В ділянці екуменічних церковних змагань сприяти їм і особливо затіснювати працю в цьому напрямі з аналогічними братськими й мирянськими організаціями, які існують у православній вітці Української Церкви й інших українських християнських громадах" (пар. 16).

„Делеґувати представників УСОб'єднання на Помісний Собор УКЦеркви"... (пар. 18).

З наведених вийнятків із проєкту статуту бачимо ширину завдань, перед яким стоїть мирянський рух не тільки щодо патріярхального устрою УКЦеркви, але також щодо багатьох інших життьових проблем, які виринають перед нашою Церквою і нашим народом. Зокрема треба звернути увагу на підкреслення завдань у сфері екуменічних змагань, що повинно проявлятися в нашій співпраці з подібними мирянськими і братськими товариствами інших українських віровизнань.

Закінчуючи цю інформацію та свої міркування, бажаю ще зупинитися над першим відступом вступу згадуваного вже четвертого відділу та четвертого артикулу проєкту статуту. У цьому відступі зазначено, що першим із завдань УСОб'єднання є берегти цілість ПУКЦеркви на всіх просторах світу, де живуть українці, та зберігати давні традиції помісности нашої Церкви, що повинна бути завершена патріярхатом. Далі сказано, що це об'єднання повинне також плекати національну і громадську свідомість серед членів українського народу, без огляду на їх державну і політичну приналежність. Говорячи про політичну чи точніше партійну приналежність, вважаю за конечне додати, що мирянські товариства та організації ніяк не сміють бути місцем партійних конкуренційних намагань поширити там свої впливи (що вже спричинило чимало ускладнень в дотеперішній праці), але навпаки вони повинні бути тереном дії не в партикулярному, але всеукраїнському дусі.

ПОВІДОМЛЕННЯ Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го ГРУДНЯ 1974 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1974 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ВІВТОРОК, 31-го ГРУДНЯ 1974 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ